פרשת בהר

נקודה שבועית

חז"ל בעסקם בחקלאים שומרי שנת השמיטה, משבחים אותם עד מאוד: "ברכו ה' מלאכיו גיבורי כוח עושי דברו"....ולמה גיבורי כוח? כיון שרואה שדהו מובקרת ואילנותיו מבקרין, והסייגין מופרצין ורואה פרותיו נאכלים וכובש את יצרו ואינו מדבר, ושנו רבותינו: איזהו גיבור? הכובש את יצרו.

תחילת פרשת "בהר" עוסקת רבות במצוות שנת השמיטה. התורה אסרה על החקלאי לבצע ארבעה מלאכות בקרקע: זריעה, קצירה, זמירה ובצירה וראב"ע מסביר שבשנת השמיטה כאשר בני ישראל לא עסקו בעבודות השדה, הם היו פנויים ללמוד תורה ואפילו העניים שתפרנסו מההפקר.

אולם בעל "העקידת יצחק" מסביר שלשנת השמיטה היה ערך מוסף בו היו מבינים שהכניסה לארץ לא הייתה כדי להשתעבד לאדמה ופירותיה ולצבור אותם ולהתעשר, אלא שכל שש שנים שבהם יעבדו היטב את האדמה ישמטו אותה בשנה השביעית כדי שיהיה להם במודע שעבודתם הוא דבר שמצריך שביתה כל שש שנים וכל זה לשם ה'.

ושיידע האדם שכל מה שעובד באדמה הוא לצורך האכילה לו ולעבדו ולאמתו הגרים עימו,שהם אביוני הארץ כפי שכתוב: "ואכלו אביוני הארץ".
ושנת שמיטה מביאה את האדם לחיות מתוך קומץ וצמצום באכילת תבואת הארץ, ולאו דווקא בשנה השביעית כי אם גם בשישית שלפני וגם בשמינית שאחרי, כי מסתבר שהחקלאים היו מוכרים את עודפי היבולים שלהם לעמים שכנים ולקראת השמיטה היה עליהם למעט במכירות כדי שיהיה להם בעצמם, וגם על ידי כך שמה להם התורה סייג לעשרם, מכאן שהתורה מכוונת את האדם לחיות בצנעה ופשטות.

ואנו לומדים שדומה שנת השמיטה ושביתת הארץ לקדושת היום השביעי היא השבת שהוא אסור מכל מלאכה, ואפשר שגם השנה השביעית היא זיכרון למעשה בראשית ויציאת מצרים כמו השבת.

רמז למעשה בראשית יש בשביתת האדמה בשנה זו, ורמז ליציאת מצרים מוצאים במנוחה של השנה השביעית אחרי שש שנים של עבודה קשה, ובכך שמזכירה כאן התורה בפרשה שלוש פעמים את יציאת מצרים,ולסגירת המעגל של הפרשה שפותחת במצוות השמיטה, הפסוק האחרון ובודד שמסיים את הפרשה היא מצוות השבת.

לע"נ יעקב בובר, שבתאי טורס, שמואל פולק, מאיר גרינברג, יצחק שניצר ואברהם פישר שנפלו במלחמות ישראל והיו נצר אחרון למשפחתם

מקור: דוד דרומר ה'תשע"ח